

5.6.2023

Asia/13

13

V 14.6.2023, Valtuutettu Otto Meren aloite Leninipuiston uudelleen nimeämisestä

HEL 2022-013953 T 00 00 03

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Otto Meri ja 24 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan mm., että Venäjän hyökättyä kansainvälisen oikeuden vastaisesti itseensä Ukrainaan ovat Turku ja Kotka päättäneet poistaa Leninpatsaat katukuvasta. V.I. Lenin oli yksi Neuvostoliiton oppi-isistä ja Neuvosto-Venäjän johtajista. Lenin käynnistämät vainot jatkuivat myöhemmin Neuvostoliitossa ja häntä pidetään yhtenä maailmanhistorian eniten inhimillistä kärsimystä aiheuttaneista diktaattoreista. Historiaa emme voi muuttaa, mutta meillä on valta vaikuttaa siihen, keiden mukaan kaupunkimme julkisia paikkoja on nimetty. Valtuutetut esittävät, että puisto nimetään uudelleen.

Aloitteesta on saatu nimistötoimikunnan lausunto 15.2.2023.

Nimistötoimikunta ei puoltanut nimenmuutosta. Sen mukaan nimiasiaa on viimeksi käsitelty vuonna 2017, kun Leninipuiston nimeä esitettiin muutettavaksi Ukko-Pekan puistoksi. Lausunnossa todetaan mm., että kaavanimet on tarkoitettu pysyviksi ja niitä on perustelua muuttaa vain, jos esim. selkeys pelastusturvallisuuden kannalta sitä edellyttää, tai koko katu ympäristö merkittäväällä tavalla muuttuu. Toimikunnan mielestä paikannimien sisällöt, merkitykset ja tulkinnat muuttuvat ajassa. Monissa suunnitelluissakin paikannimissä on sellaista sanastoa ja kuvastoa, jota nykykäsityksen mukaan voidaan pitää kiistanalaisena tai ristiriitaisena. Nimet kuvastavat kuitenkin erityisesti antamishetkeänsä, joten ne ovat muistumia paikan historian vaiheista ja käännteistä eikä kaavanimistön muuttaminen ole hyvä tapa käsitellä ajankohtaisia maailman tapahtumia tai kriisejä.

Nimistötoimikunnan lausunnon jälkeen asiaa käsiteltiin kaupunkiympäristölautakunnassa. Lautakunta palautti asian 28.3.2023 uudelleen valmisteltavaksi äänin 7-6. Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto annettiin 16.5.2023

Puiston ja sen nimeämisen historia

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Puisto rakennettiin alunperin puutarhanäyttelyalueeksi 1960-luvun alkuvuosina Helsingin kaupungin ja Helsingin puutarhaseuran yhteistyönä. Puistosuunnitelman alueelle oli laatinut puutarha-arkkitehti Maj-Lis Rosenbröijer. Puiston rakentamisesta vastasi hortonomi Pekka Jyränkö, josta tuli myöhemmin Helsingin kaupunginpuutarhuri.

Kaupunginhallitus teki 20.4.1970 päätöksen Leninipuiston (ruotsiksi Leninparken) nimeämisestä Alppiharjun kaupunginosaan V. I. Leninin (1870–1924) mukaan. Päätös perustui loppuvuodesta 1969 tehtyyn valtuustoaloitteeseen, jolla haluttiin nostaa esiin seuraavana vuonna vietettyä Leninin syntymän satavuotisjuhlavuotta ja nimetä jokin katu hänen mukaansa. Valmistelussa päädyttiin kadun- tai aukionnimen sijaan esittämään Kulttuuritalon välittömässä läheisyydessä sijaitsevan, siihen asti nimeämättömän puiston nimeämistä Leninin mukaan. Arkkitehti Alvar Aallon suunnittelema Kulttuuritalo oli vihitty käyttöön vuonna 1958, ja se oli ideoitu kulttuuri- ja järjestötoimintaa varten. Leninipuiston nimi tuli voimaan asemakaavassa nro 6999, jonka sisäasiainministeriö vahvisti 24.9.1974.

Puisto on peruskorjattu laadukkaasti vuosina 2012–2014. Peruskorjauksen tavoitteena oli puiston alkuperäisen hengen säilyttäminen ja palauttaminen. Leninipuisto onkin säilynyt hyvin alkuperäisessä asuunsa, ja se edustaa aikakautensa tyylipiirteitä. Leninipuistolla on suuria maisema-arkkitehtonisia ja kaupunkikuvallisia arvoja, ja myös sen kasvillisuus on erittäin monipuolista.

Leninipuisto on osa historiallista Eläintarhan puistokokonaisuutta. Alppipuiston ja Leninipuiston muodostamalla puistovyöhykkeellä on ollut ja on edelleen tärkeä merkitys tiiviisti rakennetun Alppilan ja lähiseudun asukkaiden lähivirkistysalueena sekä tapahtumien, kohtaamisten ja muistojen paikkana.

Tällä hetkellä alueella on voimassa Linnanmäen asemakaava nro 9897, jonka ympäristöministeriö on vahvistanut vuonna 1995 ja joka on tullut voimaan vuonna 1997. Asemakaavassa Leninipuisto on osoitettu viheralueeksi (VP). Puiston pinta-ala on noin 3,5 hehtaaria ja se on luokiteltu Helsingin yleisten alueiden arvoympäristöihin.

Kaupunginhallituksen kanta

Lautakunnan näkemyksen mukaan Leninipuisto tulee nimetä uudelleen Leninin hirmutekojen ja Venäjän laajentuneen kansainvälisen oikeuden vastaisen hyökkäyssodan takia. Uuden nimen valmistelussa tulee huomioida, että naiset ovat edelleen aliedustettuja henkilöiden mukaan nimetyissä Helsingin kaupungin julkisissa paikoissa.

5.6.2023

Asia/13

Lautakunta esittää, että Leninipuiston nimenmuutos tulisi toteuttaa asemakaavalla, koska kyse on merkittävästä muutoksesta vakiintuneeseen kaavanimistöön. Leninipuiston nimenmuutos olisi mahdollista valmistella joko kantakaupungin asemakaavojen ajantasaistamisen, Linnanmäen asemakaavan muutoksen tai jonkin muun alueella vireille tulevan asemakaavan muutoksen yhteydessä.

Lautakunta toteaa lisäksi, että 25.4.2023 päivätyssä kuntalaisaloitteessa on esitetty nimiehdotus, jonka mukaan puisto tulisi nimetä Lotta Svärdin puistoksi. Nimiehdotus tulee käsitellä ja arvioida uuden nimen valmistelun yhteydessä.

Asiaa käsiteltäessä lautakunta äänesti kahdesti: Ensimmäisessä äänestyksessä äänestettiin nimen jättämisestä ennalleen, ja toisessa nimen muuttamisen kiirehtimisestä jo vuonna 2023 tehtäväksi, mutta nämä ehdotukset jäivät vähemmistöön. Äänestykset ilmenevät päätöshistoriasta. Kaupunginhallituksen kanta vastaa lautakunnan enemmistön kantaa.

Kaupunginhallitus toteaa, että nimenmuutoksen valmistelun on tarkoituksenmukaista tapahtua kaavaprosessissa.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n mukaan kaupunginvaltuustossa käsitellään vastaus aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähintään 25 valtuutettua. Kaupunginhallituksen on esitettävä antamansa vastaus käsiteltäväksi kaupunginvaltuustossa viimeistään kahdeksan kuukauden kuluessa aloitteen jättämisestä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 23.11.2022 Meri Otto Leninipuisto nimettävä uudelleen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano